

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 751
van **GRIET COPPÉ**
datum: 5 juli 2017

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Ouderenzorg - Werkbaar werk

Uit de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor, gepubliceerd in januari 2017 door de Stichting Innovatie en Arbeid, bleek dat de werkbaarheid in de Vlaamse zorg- en welzijnssector dalend is sinds 2010: van 60% in 2010 naar 54,4% in 2016.

Vooraf voor de psychosociale belasting in de woonzorgcentra registreert de werkbaarheidsmonitor indicatorscores in knipperlicht-modus. Het aandeel werknemers in een hoge werkdruksituatie stijgt tussen 2013 en 2016 van 39,9% naar 50,6%. Het aandeel met emotioneel belastend werk stijgt van 35,4% naar 46,5% en dat met werkstressklachten van 35,3 naar 42,4%. Met een werkbaarheidsgraad van 48,5% in 2016 klokt de subsector van de woonzorgcentra af ruim beneden onder het referentiecijfer voor de zorg- en welzijnssector.

In de commissie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van 7 februari 2017 werden verschillende vragen over deze resultaten van de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor gesteld. De minister verwees toen naar o.a. de proefprojecten 'zorgvernieuwers' van Flanders Synergy. Er zou ook een plan ontwikkeld worden om de pijnpunten in het hr-beleid van de ouderenzorg aan te pakken.

1. Kan de minister de lopende (proef)projecten omtrent werkbaar werk in de ouderenzorg, ondersteund vanuit de Vlaamse overheid, toelichten?

Graag vermelding van looptijd, doelstelling en Vlaamse subsidie per project.

2. Wat is de stand van zaken betreffende het te ontwikkelen plan rond HR-beleid in de ouderenzorg?

ANTWOORD

op vraag nr. 751 van 5 juli 2017
van **GRIET COPPÉ**

Zoals ik vermeld heb in de Commissie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin dd. 7 februari 2017, is de toename van de emotionele belasting bij het personeel een factor die mij ten zeerste zorgen baart. Zoals ook toen reeds aangekondigd worden er in samenspraak met de vertegenwoordigers van de werkgevers, de werknemers en de overheid binnen het VIA-akkoord dan ook specifieke initiatieven voorzien om de werkbaarheid van de tewerkstelling in de woonzorgcentra te optimaliseren.

Mijn kabinet pleegt op dit ogenblik overleg met de vertegenwoordigers van de werkgevers en werknemers van de woonzorgcentra met het oog op de realisatie van een mogelijke oproep in de residentiële ouderenzorg voor projecten met betrekking tot Innovatieve Arbeidsorganisatie die de werkbaarheid van het werk in woonzorgcentra beogen te optimaliseren.

Hierna een korte samenvatting van een aantal bestaande (proef)projecten omtrent werkbaar werk, ondersteund door de Vlaamse overheid.

Voor elk project worden telkens doelstelling, partners, looptijd en budget vermeld.

Project Jobtime:

Doelstelling:

Het project beoogde het onvrijwillig deeltijds werken bij verpleegkundigen tegen te gaan. Hiertoe werd voornamelijk gewerkt met zelfroostering. De resultaten waren positief.

Partners:

POM Limburg (leiding), Zonnestraal Hasselt (WZC), Familiehulp

Looptijd:

Het project liep van 1 februari 2014 tot en met 31 januari 2017.

Budget:

Het totaal budget bedroeg 474.641,86 euro.

De POM Limburg en het SALK investeerden samen 128.471, 36 euro (in een onderlinge 50/50 verhouding).

De overige middelen waren afkomstig van de Vlaamse Overheid (VLAIO, voormalig IWT), Familiehulp en Zonnestraal Hasselt (WZC).

Project Werk en Kwaliteit van Stages:

Doelstelling:

Het project beoogde een nieuwe methodiek te ontwikkelen voor het verbeteren van de kwaliteit van de stages. Hiertoe werd een digitale tool ontwikkeld die momenteel wordt uitgetest.

Partners:

Hogeschool PXL (leiding), in nauwe samenwerking met het LPWO (Limburgs Platform Woonzorgcentra en Onderwijs).

Looptijd:

Het project loopt van 1 januari 2016 tot en met 29 september 2017.

Budget:

Het totaal budget is 129.702,94 euro. De middelen zijn afkomstig van het SALK.

Project ZIRKO

Doelstelling:

Zorgorganisaties Innovatief, Responsief, Krachtig en Kwaliteitsvol ontwikkelen, afgekort ZIRKO (= Zorgvernieuwers). Voor meer informatie over de doelstellingen van dit project en de resultaten ervan verwijs ik graag naar <http://www.innovatienetwerk.be/projects/1916>.

Partners:

Zoals u kan lezen op bovenstaande link bij de resultaten, werden heel wat organisaties bereikt via dit project (zie ook tweede bijlage "3 jaar zorgvernieuwers in cijfers"):

- 18 organisaties namen deel aan een praktijklabo, waar ze de belangrijkste principes van innovatieve arbeidsorganisatie (IAO) werden aangeleerd. Deze organisaties hebben zelf een herontwerp uitgetekend voor de eigen organisatie. Een heel aantal van de organisaties gaat nu zelf verder en zal dit plan implementeren in de eigen organisatie, al dan niet met externe ondersteuning.
- 29 organisaties stapten in een verandergids, een intensieve begeleiding die een jaar tot anderhalf jaar duurt, en waarbij er echt veranderingen worden toegepast binnen de eigen organisatie. Deze organisaties pasten (een aantal) principes van IAO toe in de eigen organisatie. Voorbeelden hiervan zijn: een nieuwe visie formuleren samen met medewerkers en stakeholders, een vereenvoudigd organogram met minder hiërarchische lagen, instellen van zelfsturende/zelforganiserende (wijk)teams, meer autonomie bij medewerkers leggen, nieuwe systemen die aangepast zijn op de andere manier van werken, een andere manier van werken die beter aansluit bij een nieuwbouw, opsplitsen van grote afdelingen in kleinere leefgroepen waardoor bewoners minder referentiepersonen hebben en zorgmedewerkers een betere band kunnen opbouwen met bewoners, teamwerk in plaats van individueel werk zodat medewerkers bij elkaar terecht kunnen,....

Voor succesverhalen binnen ZIRKO verwijzen we graag naar de cases op de website van Flanders Synergy:

<http://www.flanderssynergy.be/projectwerking/zorgvernieuwers/cases>.

In het boek "Zorgvernieuwers, betere zorg door anders organiseren" van Jos Benders en Claude Missiaen, werden ook 9 inspirerende, innoverende cases opgenomen.

<http://www.flanderssynergy.be/projectwerking/zorgvernieuwers/tools/boek-zorgvernieuwers>.

Het project had ook als doelstelling om -op basis van de opgedane ervaringen- gevalideerde tools en instrumenten te ontwikkelen die andere organisaties kunnen inzetten. Tijdens het project werd samen met Professor Jos Benders van de KU Leuven (CESO), op basis van de verschillende cases en goede praktijken, een inspiratienota voor organisaties in de zorg ontwikkeld. Deze inspiratienota reikt handvaten aan over hoe je als woonzorgcentrum kan (her)organiseren volgens de principes van IAO, waarbij de door Flanders Synergy ontwikkelde roadmap centraal staat.

Looptijd:

Het ZIRKO-project (Zorgvernieuwers) liep van 01/06/2013 t.e.m. 30/05/2016.

Budget:

Dit project werd gesubsidieerd door het toenmalige agentschap IWT, voor een totaalbedrag van 534.312 euro, waarvan ongeveer 40% naar Flanders Synergy is gegaan.

Het overige budget werd besteed aan de financiering van de onderzoeksgroepen (KU Leuven CESO en KU Leuven faculteit economie) en het inhuren van organisatieadviseurs voor traject- en procesbegeleiding.

Project Zorgketens – Ketensamenwerking in de zorg

Doelstelling:

Doelstelling is om netwerken in de sector van de eerstelijnsgezondheidszorg in Vlaanderen te ontwerpen en te ondersteunen.

Partners:

Met het project "Samenwerking in de eerstelijnszone" wordt een aanzet gegeven voor de hertekening van de eerstelijnsgezondheidszorg in Vlaanderen.

Flanders Synergy begeleidt twee eerstelijnszones, regio Dender en regio Zuid-Oost Limburg, die ambiëren om een tot de verbeelding sprekende samenwerking te realiseren. De ambitie is om de zorgpartners en het beleid te inspireren voor een samenwerking die vertrekt vanuit de regie van de patiënt, met oog voor kwaliteit van de arbeid van de zorgverstrekkers én organisatie overstijgend (vanuit een gemeenschappelijk belang voor goede zorg).

Looptijd:

Najaar 2016 tot en met 31 augustus 2019.

Budget:

Dit project wordt gesubsidieerd door het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO).

BIJLAGEN

1. Inspiratienota voor een herontwerp volgens de principes van Innovatieve Arbeidsorganisatie (IAO) in WZC
2. 3 jaar zorgvernieuwers in cijfers